

Uw kind op onze kinderafdeling

Inhoudsopgave

Welkom
Visie afdeling Kindergeneeskunde Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp
Opname op de kinderafdeling
Indeling van de kinderafdeling
De medewerkers
Ouders altijd welkom
Bezoek en regels
Behandeling van uw kind en informatie
Rechten en plichten van de patiënt
Ontslag
Na de opname
Informatiepunt Zorg
Suggesties en klachten
Vragen

Welkom

Uw kind wordt opgenomen in het Spaarne Ziekenhuis. Een ziekenhuisopname is voor kind en ouder een ingrijpende gebeurtenis. Het kan zowel bij u als bij uw kind veel vragen oproepen. In deze folder komen onderwerpen aan de orde zoals de voorbereidingen op de opname en de gang van zaken in het ziekenhuis. Onze kinderafdeling heeft een 'smiley' van de vereniging 'Kind en Ziekenhuis'. Dit kwaliteitskeurmerk wordt toegekend aan ziekenhuizen die zich positief onderscheiden door hun voorzieningen voor kind en ouders. Het ziekenhuis voldoet aan alle criteria die de Vereniging Kind en Ziekenhuis stelt. Dit houdt onder andere in dat de kinderafdeling rooming-in aanbiedt voor één van de ouders/verzorgers en ruime bezoektijden heeft voor overig bezoek. Ook heeft u de mogelijkheid om bij het onder narcose gaan van uw kind te zijn, evenals bij het ontwaken na de ingreep. Zie voor meer informatie www.kindenziekenhuis.nl

Wij hopen dat deze folder u voldoende informeert over de gang van zaken op de kinderafdeling. Alle medewerkers van de kinderafdeling streven ernaar om de opnameperiode zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Heeft u nog vragen, stel deze dan gerust.

Secretaressebalie

Visie afdeling Kindergeneeskunde Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp

Binnen de organisatie en regio heeft de sectie Kindergeneeskunde van het Spaarne Ziekenhuis een unieke plaats. Dit komt tot uiting in de diverse specialismen (op het gebied van kindergeneeskunde), de goede samenwerking met de academische ziekenhuizen en de opleidingsmogelijkheden. Daarbij zijn we als enige afdeling van het ziekenhuis gericht op een specifieke leeftijdsgroep, namelijk de 0-18 jarigen.

De vier kernwaarden van waaruit deze visie tot stand is gekomen, zijn:

- professionaliteit
- kindvriendelijkheid
- verantwoordelijkheid
- veiligheid

Opname op de kinderafdeling

Algemene voorbereiding

Door een ziekenhuisopname komen kinderen vanuit hun vertrouwde omgeving in een voor hen onbekende situatie terecht. Dit kan beangstigend zijn doordat uw kind te maken krijgt met onderzoeken, prikken en onbekende mensen die gedurende de opname in zijn omgeving zijn. Hierdoor kan uw kind uit zijn evenwicht raken. Als u vooraf vertelt wat er gaat gebeuren en waarom het gebeurt, kan uw kind dit gemakkelijker verwerken. Een jong kind heeft vaak genoeg aan een eenvoudige uitleg. Een ouder kind wil meestal alles nauwkeurig weten.

Om alvast een indruk van de afdeling te krijgen, kunt u vóór de opname samen met uw kind een kijkje nemen op de kinderafdeling. Als uw kind de sfeer van de afdeling ervaart, kan dit iets van zijn onzekerheid wegnemen. Voor een rondleiding kunt u een afspraak maken met de pedagogisch medewerkster.

Kinderafdeling ☎ (023) 890 80 30.

U kunt ook de website van het ziekenhuis bezoeken, www.spaarneziekenhuis.nl, bij de link naar de kinderafdeling kunt u een virtuele rondleiding maken. Deze website is ook geschikt voor de kleinere kinderen.

Vorbereidingen thuis

Afhankelijk van de leeftijd van uw kind kunt u voor de opname aan uw kind vertellen:

- Waarom de ziekenhuisopname
- Wanneer u bij uw kind bent en dat u zo mogelijk de gehele dag aanwezig kunt zijn
- Wie er op de afdeling werken zoals dokters, verpleegkundigen, pedagogisch medewerkers, iemand die bloed afneemt en weer een ander die het eten rondbrengt
- Wat er gebeurt op de kinderafdeling, zoals de koorts opnemen, plassen in een po of fles en af en toe een prik (die meestal pijn doet!)
- Uw kind weer naar huis gaat zodra dit mogelijk is
- Dat er niemand boos op hem is (uit ervaring is namelijk gebleken dat sommige kinderen denken dat ze voor straf naar het ziekenhuis moeten)
- Er een speelkamer is waar ze kunnen spelen, knutselen en dergelijke

Ook kunt u uw kind bijvoorbeeld een tekening van of over het ziekenhuis laten maken. Door er daarna samen over te praten, kunt u erachter komen welk beeld uw kind van de werkelijkheid heeft. U kunt de informatie dan aanvullen of nog eens herhalen. Ook 'dokterdje spelen' kan een manier van voorbereiden zijn.

In boekwinkels en in de bibliotheek zijn diverse boekjes verkrijgbaar over opname in het ziekenhuis, die u bij de voorbereiding en na de opname kunt gebruiken. Enkele titels vindt u verder op in deze tekst.

Het ziekenhuis is vrij toegankelijk en ondanks beveiligingsmaatregelen verdwijnen er helaas soms kostbaarheden, ook van de kinderafdeling. Het ziekenhuis kan hiervoor geen aansprakelijkheid aanvaarden. Laat daarom waardevolle bezittingen (ook sieraden) en grote geldbedragen thuis of laat ze anders niet onbeheerd achter. Op de kamer van uw kind treft u een kluisje aan. Door middel van een munt van € 2,- en de sleutel kunt u uw spullen veilig opbergen. De € 2,- krijgt u weer retour bij het openen van het kluisje.

Spoedopname

Bij een spoedopname is er natuurlijk geen sprake van enige voorbereiding. Van het ene op het andere moment ligt uw kind in het ziekenhuis. Dit kan zowel bij u als bij uw kind ongerustheid en/of onzekerheid veroorzaken. Uw kind kan zich door een opname anders gaan gedragen dan u van hem gewend bent. Kinderen die door een ongeluk of om een andere reden met spoed zijn opgenomen, zijn soms erg stil, schrikachtig en/of huilerig. Ook kunnen zij zich terugtrekken in zichzelf. Het geeft dan vaak een veilig gevoel als u zo veel mogelijk bij uw kind kunt zijn. U kunt uw kind helpen met het verwerken van alle gebeurtenissen door er met hem over te praten, of door bijvoorbeeld samen een boekje over het

ziekenhuis te lezen. Ook wanneer u er niet bent, zullen wij proberen uw kind zo veel mogelijk gerust te stellen en te laten wennen aan de veranderde situatie.

opnamekamer kinderafdeling

Indeling van de kinderafdeling

De kinderafdeling bestaat uit 12 éénpersoonskamers waarvan 4 met een sluisstelsel, 6 tweepersoonskamers en 1 vierpersoonskamer.

De vierpersoonskamer is bestemd voor kinderen die voor dagbehandeling komen. Deze kamer is alleen in gebruik van maandag tot en met vrijdag tijdens kantoortijden.

De dagbehandelingskamer is specifiek voor kinderen die een kleine ingreep of onderzoek moeten ondergaan. De kinderen op de dagbehandelingskamer worden verzorgd door een gespecialiseerd kinderverpleegkundige.

De speelkamer

In de speelkamer is veel speelgoed en creatief materiaal aanwezig voor kinderen van alle leeftijden en ontwikkelingsniveaus. De speelkamer is een veilige plek voor uw kind. Hier vinden geen medische- en/of verpleegkundige handelingen en onderzoeken plaats.

In de ochtend kan uw kind onder leiding van de pedagogisch medewerker in de speelkamer verblijven. In principe zijn ouders hier niet bij aanwezig. In de middag- en avonden kan één van de ouders/verzorgers met het zieke kind naar de speelkamer gaan.

Bij de speelkamer behoort ook een aparte tienerkamer voor kinderen ouder dan 12 jaar. Deze kamer is voorzien van een televisie, PC met internetaansluiting en een spelcomputer. De PC met internetaansluiting wordt alleen gebruikt tijdens kantoortijden in het bijzijn van een pedagogisch medewerker.

De regels van de speelkamer hangen aan de toegangsdeur en in de ruimte zelf. Het is in de speelkamer niet toegestaan uw mobiele telefoon te gebruiken.

Openingstijden van de speelkamer:

Maandag tot en met vrijdag;

- in de ochtend op afspraak onder begeleiding van de pedagogisch medewerker (zonder ouders)
- vanaf 14.00 onder begeleiding van één van de ouders

Weekend:

- onder begeleiding van één van de ouders

Wij vragen u de speelkamer na gebruik netjes achter te laten.

Op de afdeling bevinden zich op de gang ook de Speelkoffer en de Vlieger. De Speelkoffer is een kast met diverse spel- en kijkmogelijkheden.

Beide zijn geschikt om een berichtje met foto te sturen naar familie of klasgenootjes.

De medewerkers

De kinderartsen

Op de afdeling werken kinderartsen, arts-assistenten kindergeneeskunde en enkele medisch studenten die praktijkervaring opdoen (co-assistenten). De arts-assistenten zijn artsen die zich specialiseren tot kinderarts. Zij maken dagelijks in overleg met de verpleegkundigen alle afspraken rondom de behandeling van uw kind. Zij doen dit onder leiding van de kinderartsen.

Elk kind dat bij ons is opgenomen heeft een vaste arts-assistent en kinderarts. Welke arts u over uw kind kunt spreken, vindt u op het planbord.

De arts-assistent regelt de dagelijkse gang van zaken. Vanwege wisselingen door nacht- en weekenddiensten is de vaste arts niet altijd de arts die uw kind heeft opgenomen.

Uitslagen van de onderzoeken worden u en uw kind zo snel mogelijk meegedeeld.

Na de ochtendvisite kunt u de arts spreken op het spreekuur, de verpleegkundige kan hiervoor een afspraak maken.

De kinderarts is de eindverantwoordelijke ten aanzien van de behandeling van uw kind. De arts-assistent werkt onder zijn of haar toezicht. Meestal wordt de kinderarts die bij de opname van uw kind betrokken is geweest de behandelend arts. Als uw kind al bekend is bij een andere kinderarts dan houdt u uw eigen kinderarts.

U maakt niet altijd automatisch kennis met de kinderarts, als u dit op prijs stelt kunt u altijd een afspraak maken voor aanvullende informatie. Deze afspraak wordt door de verpleegkundige geregeld.

Tijdens avond- en weekenddiensten vinden er geen gesprekken met de artsen plaats, tenzij er sprake is van een acute situatie.

De kinderarts van uw kind is: _____

De arts-assistent van uw kind is: _____

Lichamelijk onderzoek

Als het nodig is, wordt uw kind dagelijks tussen 8.00 uur en 9.00 uur door de arts onderzocht. U kunt hier natuurlijk bij aanwezig zijn. Deze tijd is echter niet bedoeld voor een uitgebreid gesprek met de arts, dit kan later op de dag plaatsvinden op het artsenspreekuur.

Artsenvisite

Tijdens de dagelijkse artsenvisite worden de afspraken gemaakt. Wijzigingen in de behandeling hoort u van de verpleegkundige of van de arts-assistent.

Tijdstip visite:

maandag, woensdag, donderdag en vrijdag	9.00 - 10.30 uur
dinsdag	8.30 - 11.30 uur
zaterdag en zondag	10.00 - 12.00 uur

Deze visitetijden zijn richttijden.

Andere artsen

Niet alle kinderen die op onze afdeling zijn opgenomen zijn onder behandeling van de kinderarts. Veel kinderen worden opgenomen voor een behandeling door de *chirurg*, de *orthopedisch chirurg*, de *uroloog*, de *keel-neus-oorarts* en anderen.

De visitetijden van al deze artsen verlopen niet volgens een schema zoals bij de kinderarts.

De visite vindt onregelmatig en niet op een vast tijdstip plaats. Als u een arts wilt spreken, kunt u dit regelen via de verpleegkundige.

Kinderverpleegkundigen

Op de kinderafdeling werken kinderverpleegkundigen, verpleegkundigen die de opleiding volgen tot kinderverpleegkundige, en senior verpleegkundigen. Wij streven ernaar uw kind zo veel mogelijk door dezelfde verpleegkundige te laten verzorgen. Welke verpleegkundige voor uw kind zorgt, kunt u zien op het de daarvoor bestemde borden bij de secretaressebalie.

In gesprek met pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers

Op de kinderafdeling werken pedagogisch medewerkers. Zij proberen samen met u en de verpleegkundigen uw kind zo goed mogelijk te begeleiden en het verblijf zo aangenaam mogelijk te laten verlopen. Zij doen dit onder andere door de kinderen voor te bereiden op medische en verpleegkundige handelingen. Ook gaan zij mee naar de operatieafdeling en soms begeleiden zij uw kind naar onderzoeken. Daarnaast observeren zij, zonodig, door middel van testen hoe het met de ontwikkeling van uw kind is en spelen zij een rol in de verwerking van de ziekenhuisopname. Verder bieden zij uw kind afleiding met spel en creatieve activiteiten.

Onderwijs

Schoolgaande kinderen kunnen in het ziekenhuis onderwijs volgen. Wilt u nadere informatie hierover, vraag dit dan aan de pedagogisch medewerker.

Kinder- en jeugdpsychiatrie

In het ziekenhuis is een afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie. Op deze afdeling werken kinderpsychologen, orthopedagogen, een kinderpsychiater en een medisch maatschappelijk werker. Er zijn regelmatig medewerkers van dit team op de kinderafdeling aanwezig. Als u met één van hen een gesprek wilt hebben kunt u dit aanvragen via de verpleegkundige of kinderarts.

Andere medewerkers

Andere medewerkers die kunnen bijdragen aan de behandeling van uw kind zijn bijvoorbeeld de fysiotherapeut, de diëtist, de verpleegkundig specialist Astma/COPD, de diabetesverpleegkundige en de logopedist.

Aan ons ziekenhuis zijn pastores van verschillende gezindten verbonden. Wanneer u tijdens het verblijf van uw kind in het ziekenhuis behoefte heeft aan een pastoraal gesprek, kunt u te allen tijde een beroep op

hen doen. U kunt een pastoraal gesprek aanvragen via de verpleegkundige of de pedagogisch medewerkster.

Cliniclowns

Iedere week komen de Cliniclowns op de kinderafdeling. Zij komen langs bij alle kinderen die dat leuk vinden.

Het Spaarne Ziekenhuis opleidingsziekenhuis

Het Spaarne Ziekenhuis is lid van de vereniging Samenwerkende Topklinische opleidings Ziekenhuizen (STZ), een groep van vooraanstaande samenwerkende ziekenhuizen in Nederland. Om hiervan lid te kunnen worden dient aantoonbaar veel aandacht besteed te worden aan patiëntenzorg, opleiding en wetenschappelijk onderzoek. De intensieve samenwerking met de andere STZ-ziekenhuizen en de universitaire centra leidt tot extra mogelijkheden in de patiëntenzorg als ook in de kennisontwikkeling van medewerkers en medisch specialisten van het Spaarne Ziekenhuis.

In de toekomst kunnen hierdoor nieuwe medische mogelijkheden worden aangeboden. De patiënt kan dan ook voor bijzondere specialistische behandelingen in ons ziekenhuis terecht en is hiervoor niet langer alleen afhankelijk van academische ziekenhuizen. Alle zorg is hierdoor dicht bij huis.

Omdat het Spaarne Ziekenhuis een opleidingsziekenhuis is kunt u tijdens uw behandeling of onderzoek te maken krijgt met leerlingen of studenten van verschillende zorggerelateerde opleidingen, co-assistenten en artsen in opleiding tot medisch specialist. Zij zullen zich vanzelfsprekend als zodanig aan u voorstellen. Afhankelijk van hun ervaring en bekwaamheid kijken ze alleen mee of voeren ook zelfstandig een gesprek of een behandeling uit.. Wat de situatie ook is, zij werken altijd onder supervisie van een gediplomeerde medewerker, verpleegkundige of medisch specialist.

Wij gaan er van uit dat u bereid bent om ons te helpen de volgende generatie zorgverleners goed voor te bereiden op de toekomst! Heeft u bezwaar tegen de aanwezigheid van een toekomstig arts of verpleegkundige, of paramedicus geef dit dan door aan uw behandelend arts of op de afdeling waar u bent opgenomen of een behandeling ondergaat.

Ouders altijd welkom

Ouders of verzorgenden zijn uiteraard de hele dag welkom op de afdeling. Dit wil niet zeggen dat u de hele dag aanwezig hoeft te zijn. U kunt zelf bepalen wanneer u bij uw kind wilt zijn. Als u dat wilt, kunt u voor uw kind blijven zorgen: eten geven, wassen, naar bed brengen. Ook kunt u allerlei andere dagelijkse dingen samen met uw kind blijven doen. Overigens betekent dit niet dat u altijd bezig moet zijn met uw kind of steeds met uw kind moet praten. Vaak is het al voldoende als u er gewoon bent of als u uw kind even op schoot neemt. U kunt op het bord bij de secretaressebalie aangeven wanneer u bij uw kind komt. Zo weten de verpleegkundige en uw kind wanneer u weer in het ziekenhuis bent.

Als ouders niet bij hun kind aanwezig kunnen zijn dan is er altijd de mogelijkheid dat een ander voor uw kind **vertrouwd persoon** bij uw kind kan blijven. Dit geldt ook voor het blijven slapen. Meldt dit wel vooraf bij de verpleegkundige. Komt er iemand op bezoek zonder dat de ouders aanwezig zijn en zonder dat de verpleegkundige hiervan op de hoogte is, dan wordt er door de verpleegkundig navraag gedaan bij de ouders. Het bezoek kan geweigerd worden.

Wanneer u hele dagen in het ziekenhuis verblijft, is het voor familieleden vaak moeilijk erachter te komen hoe het met uw kind gaat. Wij raden u aan een contactpersoon in uw omgeving aan te wijzen die u elke dag op de hoogte houdt over hoe het met uw kind is. Dit voorkomt vele telefoontjes naar de kinderafdeling.

Blijven slapen of rooming-in

Als u uw kind 's nachts niet alleen wilt laten, kunt u in de kamer van uw kind overnachten. De officiële term hiervoor is rooming-in. Vooral tijdens de eerste dagen en in de dagen rond een operatie, kan het prettig zijn ook 's nachts bij uw kind te blijven. U kunt dit zelf bepalen. Ook als uw kind de kamer deelt met andere kinderen, is blijven slapen mogelijk. Of u rustig slaapt is echter de vraag, want in een zieken-

huis is het nooit helemaal stil. Bovendien komt de verpleegkundige 's nachts regelmatig bij uw kind kijken, ook als u er bent.

Op elke kamer is er per kind één uitklapbed beschikbaar voor één van de ouders, het beddengoed wordt verstrekt door de verpleegkundige.

Morgens klapt u uw bed weer in, in verband met de beschikbare ruimte.

U zorgt zelf voor het opmaken en verschoneren van uw bed.

U kunt douchen op de afdeling. Bij de tweepersoonskamer is er op de gang een douche en toiletruimte aanwezig.

U krijgt handdoeken van het ziekenhuis die u na gebruik achterlaat in de wasmand van de badkamer. Wij verwachten dat u de badkamer schoon achterlaat, en uw toiletspullen, ochtendjas en dergelijke weer meeneemt naar de kamer van uw kind.

Wij vragen u gepast gekleed over de gang te lopen.

Als u de hele dag en nacht bij uw kind bent, biedt het ziekenhuis u drie maaltijden aan. Het is voor ouders, kinderen en bezoek niet toegestaan zelf eten en drinken uit de afdelingskeuken te halen. Dichtbij de liftenhal in de eerste ruimte rechts op de tweede etage 'paars F2' is er een koffie- en theeautomaat voor ouders en bezoek. Voor overige eet- en drinkwaren kunt u zelf zorgen. U kunt deze eventueel in een speciaal daarvoor bestemde koelkast in de ouderkamer bewaren.

Ziekenhuiswinkel

In de centrale hal bevindt zich "Albron Food en Shop", een combinatie van cadeauwinkel en petit restaurant.

De openingstijden zijn:

- maandag tot en met vrijdag: 8.00 - 20.00 uur
- zaterdag, zondag en feestdagen: 13.00 - 20.00 uur

Parkeerbeleid

Om oneigenlijk gebruik van het parkeerterrein door niet ziekenhuisbezoekers te voorkomen heeft het ziekenhuis enkele maatregelen t.a.v. het parkeren getroffen.

Van de verpleegkundige krijgen ouders van opgenomen kinderen een formulier met daarop de mogelijke ontslagdatum. Dit formulier overhandigt u samen met uw legitimatiebewijs aan de beveiligingsdienst. De beveiligingsdienst geeft u dan een pas die geactiveerd is tot en met de ontslagdatum. Mocht de opname onverhoopt toch langer duren dan kunt u een nieuw formulier krijgen van de verpleegkundige om de pas te laten verlengen bij de beveiligingsdienst.

De beveiligingsdienst bevindt zich op afdeling paars F1 bij de 'Spoedeisende hulp'.

Met dit formulier kunt u ook de afstandbediening van de televisie lenen, u betaalt hiervoor een borg.

Is uw kind voor dagbehandeling opgenomen en is de duur daarvan langer dan 3 uur, dan krijgt u een tegemoetkoming in de vorm van parkeerbon(non). De vergoeding is afhankelijk van het aantal uren dat u op onze afdeling bent maar nooit geheel kostendekkend.

Bezoek en regels

Bezoek kinderafdeling

Voor ouders gelden geen vaste bezoektijden, u bent de hele dag welkom. Voor overige bezoekers (broertjes en zusjes, andere familieleden en vrienden) gelden wél vaste bezoektijden: van 14.00 tot 17.00 uur en van 18.00 tot 19.30 uur.

- Let u er op dat er niet meer dan twee mensen tegelijk bij uw kind zijn
- Wilt u het bezoek spreiden over verschillende dagen
- Vraag de bezoekers (volwassenen én kinderen) niet op bezoek te komen als ze
  - erg verkouden zijn
  - iets onder de leden hebben

- als ze een besmettelijke (kinder)ziekte hebben
- of recent in aanraking zijn geweest met een kinderziekte die zij nog niet zelf hebben gehad op bijvoorbeeld school
- Wij vragen u zelf op broertjes, zusjes of vriendjes te letten als zij op bezoek komen

De regels voor kinderen met een infectie

Als uw kind in een éénpersoonskamer met of zonder een sluisstelsel verblijft, gelden een aantal extra regels:

- Probeer, vanwege de kleine ruimte, het bezoek zo veel mogelijk over de bezoektijd te spreiden
- Behalve uzelf zijn er maximaal twee bezoekers toegestaan
- Kinderen met een infectie mogen in verband met besmettingsgevaar niet op de gang of in een andere kamer komen
- Gezien het infectiegevaar mag iedereen die bij uw kind in de kamer komt, niet in andere kamers komen. Dit geldt niet voor de zorgverleners.
- Ook mogen er geen spullen als bijvoorbeeld speelgoed en tijdschriften van kamer wisselen
- Was uw handen en desinfecteer uw handen daarna met handalcohol. Zowel bij het betreden als bij het verlaten van de kamer.

Algemene regels voor de kinderafdeling

De verpleegkundigen houden van alle kinderen bij wat ze eten en drinken, hoe vaak ze plassen en of ze ontlasting hebben gehad.

Nadat u uw kind in bad heeft gedaan, maakt u het bad schoon met een schoonmaakmiddel en daarna met alcohol.

Televisiekijken

Op iedere kamer staat een televisie. De televisie gaat uit tijdens het eten. Tijdens het rustuur mogen alleen tieners tv-kijken en ná het rustuur alle kinderen. 's Avonds gaat de televisie uit zodra een kind van die zaal gaat slapen. Wel willen we iedereen vragen rekening te houden met zieke en net geopereerde medepatiënten.

tienerkamer

Rust

Tijdens het rustuur blijven de kinderen in principe alleen op hun kamer. De rusttijden zijn 's middags van 12.30 tot 14.00 uur. Als u bij uw kind blijft, kunt u bij het bed blijven zitten. U kunt ook naar de ouderkamer gaan, als u dit meldt aan de verpleegkundige die uw kind verzorgt dan wordt u gehaald zodra uw kind u nodig heeft.

In de ouderkamer op de kinderafdeling is er een koelkast en een televisie.

Even weggaan van de afdeling

Tieners mogen onder begeleiding van een volwassene naar bijvoorbeeld de hal van het ziekenhuis. Kinderen jonger dan tien jaar mogen alleen met hun ouders of verzorgers naar beneden. Overleg altijd met de verpleegkundige die uw kind verzorgt, dit in verband met eventuele onderzoeken die gepland staan of andere belemmerende factoren.

Roken

Roken is in het hele ziekenhuis verboden, dus ook op de kinderafdeling. Wij vragen u dringend zich aan dit rookverbod te houden en ook de bezoekers van uw kind hierop attent te maken.

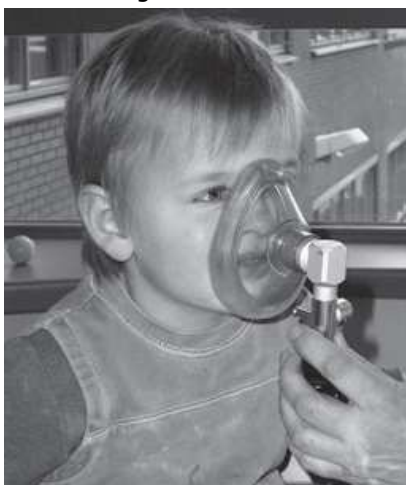
Mobiele telefoon

Het gebruik van mobiele telefonie op de kinderafdeling is toegestaan.

Zet wel uw beltoon zacht of uit, om uw kind en andere kinderen niet te storen in bijvoorbeeld hun slaap. Wij vragen u een telefoongesprek te beëindigen als een arts, verpleegkundige of andere zorgverlener in gesprek gaat met u en/of uw kind.

Behandeling van uw kind en informatie

Gedurende de opname vertellen wij uw kind zo goed mogelijk wat er gaat gebeuren. Bijvoorbeeld hoe een onderzoek of behandeling gaat en of het pijn doet, hoe je vóór een operatie in slaap wordt gebracht en dat je naderhand weer wakker wordt in de zogeheten uitslaapkamer. Dit gebeurt door middel van een fotoboek en/of een folder. Ook vertellen wij of uw kind naderhand een verband, een infuus of andere slangetjes heeft en hoe het zich kan voelen. Bij de meeste behandelingen en onderzoeken kunt u bij uw kind blijven; behalve in de operatiekamer. Wij proberen u steeds te informeren en te betrekken bij de verschillende behandelingen en onderzoeken. Mochten wij dit eens verzuimen, herinnert u ons er dan aan.

uitleg narcose

Gesprek met anesthesist voorafgaand aan de ingreep.

Bij een geplande ingreep onder narcose of ruggenprik hebben u en uw kind de anesthesist poliklinisch minimaal één week voorafgaande aan de opname gesproken.

In dit gesprek met een anesthesioloog en met een verpleegkundige bent u geïnformeerd over de voorbereidingen en de vorm van anesthesie.

Mocht één en ander tussen dit poliklinische gesprek met de anesthesist en de opname zijn veranderd geeft u dit dan tijdig aan bij de verpleegkundige die uw kind opneemt.

Nuchter zijn

Voor een ingreep onder narcose of door middel van ruggenprik is het noodzakelijk dat uw kind 'nuchter' is. Dat wil zeggen:

- Uw kind de dag vóór de opname vanaf 24.00 uur **niet** meer mag eten en

- Uw kind op de ochtend van de ingreep tot 6.00 uur alleen t.b.v. het innemen van eventuele medicatie heldere vloeistoffen mag drinken
- Uw kind **alleen** na voorafgaand overleg met de anesthesist en/of behandelend arts medicijnen mag gebruiken

Geldt voor uw kind een ander beleid, dan heeft de anesthesioloog dit met u besproken. U kunt dit nalezen op het informatieblad dat hij u heeft meegegeven.

Onder narcose

Eén van de pedagogisch medewerkers bereidt uw kind en u voor op de narcose. Zij doet dit met behulp van een fotoboek en een koffer met voorbeeldmateriaal.

Als uw kind onder narcose wordt gebracht, kunt u (één ouder of verzorger) bij uw kind zijn tot het 'in slaap' is. Als u hier tegenop ziet, hoeft u er niet bij te zijn.

Uitslaapkamer

Zodra uw kind van de operatiekamer naar de uitslaapkamer wordt gebracht, komt de verpleegkundige u ophalen en kunt u vanaf dat moment bij uw kind blijven, u bent er dus bij als uw kind wakker wordt uit de narcose.

Na de ingreep

Na de ingreep kan uw kind pijn hebben. Afhankelijk van de ingreep en leeftijd van uw kind zal de anesthesist een bepaalde vorm van pijnstilling afspreken. Pijnstilling kan in de volgende vormen gegeven worden: een pomp met pijnstillers, een zetpil of een tablet.

Als uw kind naar huis gaat, kan het zijn dat de pijnstilling ook thuis gebruikt moet worden. U krijgt daarvoor een schema mee. Om uw kind zo goed mogelijk vrij te houden van pijn kan het nodig zijn regelmatig een pijnstiller te geven. Goede pijnstilling maakt dat uw kind zich prettiger voelt en zal positief op het herstel invloed hebben.

Folders

Op de kinderafdeling zijn er folders van het Spaarne Ziekenhuis en algemene folders over ziektebeelden. Ondergaat uw kind een onderzoek of behandeling, dan krijgt u van de verpleegkundige of de arts een folder en een toelichting daarop. Ook zijn er specifieke folders over allerlei ziektebeelden. Een deel van deze folders is vrij verkrijgbaar via een verpleegkundige. Sommige folders zijn alleen ter inzage. De folders zijn vaak per ziektebeeld of categorie gebundeld.

Rechten en plichten van de patiënt

De WGBO

De relatie tussen een patiënt en een arts of andere hulpverlener hoort gebaseerd te zijn op wederzijds vertrouwen. Deze relatie wordt geregeld door een aantal wettelijke bepalingen.

Deze wet heet WGBO oftewel 'wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst'. Deze wet heeft betrekking op zowel de volwassenen als de kinderen.

De WGBO schrijft voor dat een medisch onderzoek en/of behandeling pas mag plaatsvinden als de patiënt daar toestemming voor heeft gegeven. De behandelaar is verplicht de patiënt uit te leggen wat dit onderzoek of deze behandeling inhoudt zodat de patiënt aan de hand van deze informatie kan beslissen of hij daar toestemming voor geeft.

De patiënt moet in ieder geval worden geïnformeerd over:

- doel van het onderzoek of behandeling
- aard van het onderzoek of behandeling
- de te verwachten resultaten
- de eventueel te verwachten risico's

Ook moet de patiënt worden verteld of er eventueel andere behandelingsmogelijkheden zijn en waar deze uit bestaan.

Rechten van de patiënt toegespitst op het kind

De WGBO onderscheidt drie leeftijdscategorieën:

- kinderen tot 12 jaar
- kinderen van 12 tot 16 jaar
- kinderen van 16 jaar en ouder

Kinderen tot 12 jaar:

Kinderen tot 12 jaar vallen volledig onder de zeggenschap van de ouders. Toch zijn de wat oudere kinderen in deze leeftijdscategorie vaak al heel goed in staat mee te denken over hun gezondheid en de daar eventueel bij behorende problematiek. Volgens de wet moeten ouders en hulpverleners dan ook rekening houden met de wensen en opvattingen van het kind zelf.

- Het zijn de ouders die een behandelingsovereenkomst aangaan met de behandelaar en ook hun toestemming moeten geven
- Het kind moet zoveel mogelijk betrokken worden bij de te nemen beslissingen
- De ouders en kind moeten goed geïnformeerd worden waarbij de informatie moet worden afgestemd op het kind
- De ouders hebben het recht het medisch dossier in te zien, de kinderen niet. Als de ouders het willen kunnen zij het dossier of delen daarvan met hun kind doornemen.

Uitzonderingen in bijzondere situaties:

- Wanneer ouders hun kind een bepaalde behandeling willen laten ondergaan kan de hulpverlener besluiten hier geen gevolg aan te geven als hij van mening is dat de behandeling niet in het belang van het kind is. Om dezelfde reden kan hij weigeren de ouders het dossier te laten inzien.
- Soms weigeren ouders om toestemming te geven voor een bepaalde behandeling. Dit kan bijvoorbeeld om religieuze redenen. Indien deze weigering het leven van het kind in gevaar brengt kan de hulpverlener de rechter vragen tijdelijk het gezag van ouders over het kind te beperken om de behandeling toch mogelijk te maken. Voor deze toestemming van de rechter is gegeven mag de hulpverlener niet zonder meer de behandeling uitvoeren.
- Wanneer ouders en hulpverleners een behandeling nodig vinden kan een kind tot 12 jaar deze niet weigeren. Wel kan een hulpverlener bij wijze van uitzondering gevolg geven aan de wens van het kind om een bepaalde behandeling niet te ondergaan. Hij moet er dan wel van overtuigd zijn dat het kind in staat is zelf te beslissen en het kind voldoende informatie betreffende de behandeling heeft gekregen. Zo'n situatie kan zich voordoen bij een langdurig ernstig ziek kind dat uit ervaring weet dat de behandeling zeer belastend is.
- De hulpverlener mag altijd zonder toestemming van de ouders handelen in acute situaties wanneer hij direct moet ingrijpen om nadelige gevolgen voor het kind te voorkomen

Kinderen van 12 tot 16 jaar:

Kinderen van 12 tot 16 jaar hebben volgens de wet een belangrijke stem inzake medische behandeling of onderzoek.

- behalve de ouders moet ook het kind zelf toestemming geven voor behandeling of onderzoek
- zowel ouders als kind hebben recht op informatie
- zowel ouders als kind hebben recht op inzage van het medisch dossier

Uitzonderingen in bijzondere situaties:

- Wanneer kind en ouders met elkaar van mening verschillen hangt het af van het bevattingvermogen van het kind of zijn mening zwaarder weegt dan die van de ouders. Het is in deze kwestie aan de hulpverlener om dat in te schatten. Geven de ouders bijvoorbeeld toestemming maar wil het kind de behandeling niet ondergaan dan zal de hulpverlener de wil van het kind volgen indien dat geen ernstige gevolgen voor het kind heeft.

- Is de behandeling of het onderzoek zonder de toestemming van ouders uitgevoerd dan hebben de ouders alleen recht op inzage van het medisch dossier als het kind hiermee instemt. Indien de hulpverlener het kind capabel genoeg vindt zal de hulpverlener aan de wensen van het kind gevolg doen geven.
- Als in acute situaties gevaar bestaat voor het leven van het kind mag een hulpverlener altijd handelend optreden ook als hij geen toestemming voor behandeling heeft van zowel ouders als kind

Kinderen van 16 jaar en ouder:

Kinderen van 16 jaar en ouder worden door de WGBO op één lijn gesteld met volwassenen.

In zaken die te maken hebben met hun gezondheid worden zij dus niet als minderjarig beschouwd ook al hebben zij nog niet de leeftijd van 18 jaar bereikt.

- De kinderen kunnen zelfstandig beslissen of zij voor een behandeling of onderzoek toestemming geven
- Er is geen toestemming nodig van ouders
- De jongeren hebben het recht om hun medisch dossier in te zien, daar is geen toestemming van ouders voor nodig, ouders mogen dat alleen als hun kind daar akkoord mee gaat
- De jongeren hebben er recht op dat zij volledig worden geïnformeerd, ouders worden alleen geïnformeerd als hun kind daar akkoord mee gaat

Uitzonderingen in bijzondere situaties:

- Als in acute situaties gevaar bestaat voor het leven van de patiënt mag een hulpverlener altijd handelend optreden ook als daar geen toestemming voor is gegeven door de jongere

Registratie van gegevens

Het Spaarne Ziekenhuis registreert van elke patiënt persoonlijke en medische gegevens. Dit gebeurt volgens de bepalingen van de Wet persoonsregistratie. De gegevens worden gebruikt voor het ziekenhuis en voor landelijke statistieken. De richtlijnen over de wet staan in het privacy-reglement. U kunt dit reglement inzien in het Informatiepunt Zorg Spaarnepoort, en op de afdelingen of op de website www.spaarneziekenhuis.nl.

Identificatieplicht en Burgerservicenummer in de zorg (BSN)

Bij ieder bezoek aan het ziekenhuis vragen wij u van uw kind een geldig legitimatiebewijs (paspoort, rijbewijs of identiteitskaart) mee te nemen. Is uw kind jonger dan 14 jaar en heeft het geen eigen legitimatiebewijs, neemt u dan uw eigen legitimatiebewijs mee. In verband met de wet identificatieplicht kan naar de legitimatie gevraagd worden. Identificatie kan ook worden gevraagd in verband met de juiste registratie in het patiëntenbestand en ter voorkoming van misbruik van het ziekenhuisdossier en de verzekeringsgegevens. Uw Burgerservicenummer (BSN), uw uniek en persoonsgebonden nummer, staat vermeld op uw legitimatiebewijs. Zorgverleners en zorgverzekeraars gebruiken uw BSN bij het uitwisselen van informatie. Omdat uw BSN gekoppeld is aan uw medische en andere gegevens zorgt het voor minder fouten bij het uitwisselen van die gegevens. En beschermt het beter tegen fraude met identiteiten.

Wie moet zich legitimeren

Iedereen die gebruikt maakt van zorg moet zich kunnen legitimeren. Kinderen tot 14 jaar kunnen zich legitimeren met een eigen identiteitsdocument of met het paspoort van één van hun ouders.

Meer weten

Heeft u vragen over het BSN:

- lees dan de folder "Het burgerservicenummer in de zorg
- of kijk op www.infoBSNzorg.nl
- of bel met het informatiepunt BSN op werkdagen van 9.00 – 17.00 uur ☎ 0900 232 43 42 (€ 0,10 per minuut)

Uw patiëntendossier in het Spaarne Ziekenhuis

Van iedere patiënt in een ziekenhuis worden de medische- en verpleegkundige gegevens bewaard in een dossier. Dit kan in een "papieren patiënten dossier" zijn of in een Elektronisch Patiënten Dossier (EPD). Een EPD is een elektronisch computersysteem waardoor zorgverleners medische en verpleegkundige gegevens

van patiënten kunnen invullen, inzien en zondig met elkaar uitwisselen. Een EPD bevat informatie over ziektegeschiedenis, behandelingen en geneesmiddelen van een patiënt.

Een EPD kan ook gebruikt worden om landelijk gegevens in te zien en uit te wisselen.

Op dit moment houdt iedere zorgverlener zoals een huisarts, apotheek, medische specialist een eigen (elektronisch)patiëntendossier bij. Een aantal systemen zijn al op elkaar aangesloten en in de toekomst zal dit zich uitbreiden.

Om de privacy van de patiënt te waarborgen zijn landelijk richtlijnen vastgelegd over wie welke gegevens mag inzien en toevoegen.

In het Spaarne Ziekenhuis wordt al volledig gebruik gemaakt van een EPD. Alle medewerkers, de medisch specialist, verpleegkundige of andere hulpverlener, werken met en hebben inzage in het EPD van hun patiënt.

Daarnaast is het Spaarne Ziekenhuis gestart met een ver ontwikkeld ziekenhuisinformatiesysteem van de Amerikaanse leverancier Epic Systems. Het nieuwe ziekenhuisinformatiesysteem leidt tot kwaliteitsverbetering van de zorg voor patiënten. In de toekomst wordt het voor huisartsen en patiënten door deze ontwikkelingen mogelijk om digitaal gegevens uit te wisselen met het Spaarne Ziekenhuis. Uiteraard is de privacy van de patiënt gewaarborgd door goed beveiligde systemen en inlogcodes.

Wilt u meer weten over een EPD vraag dan naar de folder "EPD, informatie voor de regio Kennemerland, Amstelland en de Meerlanden over het elektronisch patiëntendossier" of download de folder van de website www.spaarneziekenhuis.nl

Gebruik van beeldmateriaal

Omdat het Spaarne Ziekenhuis een opleidingsinstituut is wordt er regelmatig beeldmateriaal (röntgenfoto, foto's of videomateriaal) gebruikt als lesmateriaal. Om te garanderen dat er op een verantwoorde wijze met dit beeldmateriaal wordt omgegaan, zijn hier afspraken over vastgelegd

Herkenbaar beeldmateriaal

Wordt er gebruikt gemaakt van herkenbaar beeldmateriaal, dan wordt altijd vooraf hiervoor uw (schriftelijk)toestemming gevraagd.

Onherkenbaar beeldmateriaal

Het beeldmateriaal dat als onherkenbaar beeldmateriaal geschikt is, mag niet meer herleidbaar zijn tot een individuele persoon. Dat wil zeggen dat het niet meer mogelijk is te achterhalen van welke persoon het beeldmateriaal afkomstig is. Het ziekenhuis mag dergelijk beeldmateriaal, waarvan zeker is dat u hier niet op herkend kan worden, gebruiken voor lesmateriaal/publicatie, tenzij u bij uw arts heeft aangegeven dat u hier bezwaar tegen heeft.

Privacy

Aleen ouders of verzorgers van kinderen krijgen informatie over de gezondheid van hun kind. In verband met de privacy van de kinderen wordt deze informatie niet aan derden, ook niet aan familie, gegeven. Wij verzoeken u om niet bij onze verpleegkundigen of andere medewerkers te informeren naar de gezondheid van andere kinderen op de afdeling.

Op sommige zalen is een intercom aanwezig om uw kind te kunnen horen. Met name 's avonds en 's nachts staat deze aan. Bedenk dat de verpleegkundigen ook u via de intercom kunnen horen.

Vereniging Kind en Ziekenhuis

De Vereniging Kind en Ziekenhuis heeft als doelstelling het bevorderen van het welzijn van het kind vóór, tijdens en na een ziekenhuisopname. Het landelijk adres is:

Landelijk Bureau Kind en Ziekenhuis,
Korte Kalkhaven 9, 3311 JM Dordrecht

☎ (078) 614 63 61

www.kindenziekenhuis.nl

Titels van boeken

Vanaf ongeveer 1 jaar

- Nijntje in het ziekenhuis, door D. Bruna. Verteld wordt dat Nijntje naar het ziekenhuis gaat voor een amandeloperatie.

Vanaf 2 jaar

- Tijn en de dokter, door B. Sluyzer en P. Oud,
- Lassa gaat naar het ziekenhuis, door E. en K. Plomp

Tussen 2 en 5/6 jaar

- Krul konijn gaat naar de dokter, door Richard Scarry,
- Dribbels bezoek aan het ziekenhuis, door Eric Hill,
- Jaap de aap in het ziekenhuis, door M.v. Bergen en M.v. Galen
- In het ziekenhuis, door B. Sluyzer en S. Klaassen.

Tussen 4 en 8 jaar

- De operatie van kleine olifant, door J. Boone.
- Naar de dokter, POP UP boekje van uitgever Casterman.

Voorlezen vanaf ca. 4 jaar, zelf lezen vanaf 8 jaar

- De buik van Bram: over pijn in je buik, door C. Kliphuis. Bram heeft pijn in zijn buik; de dokter legt uit wat er aan de hand is. In deze serie is ook verschenen: over buisjes in je oren, over je been in het gips, over je amandelen knippen.

Tussen 4 en 8 jaar: **De ziekenboek serie** door C. Kliphuis

- De epilepsie van Annemarie
- De kop van Jop (hersenschudding)
- De buik van Bram (buikpijn)
- Het oor van Leonoor (buisjes)
- Het been van Heleen (been in gips)
- De darm van Harm (blindedarm ontsteking)
- Stijn is anders, over autisme

Vanaf 5 jaar

- Ik maak je beter, zei Beer, door Janosch. Kleine tijger is erg ziek en moet naar het dierenziekenhuis. Hij wordt liefdevol verzorgd door kleine beer.
- Roosje wil dokter worden, door Imme Dros.
- Bed op wieltjes, door V. den Hollander en D. Stam.
- De operatie van kleine olifant, door José Bosne.

Vanaf ca. 8 jaar

- Auww, door V. Hazelhoff. Als Maartje een ongeluk krijgt en met een beenbreuk in het ziekenhuis belandt, blijkt dat lang niet zo erg te zijn als ze had gedacht.

Vanaf ca. 10 jaar

- Het wereldje van Beer Ligthart, door J. ter Haar. Voor kinderen om zelf te lezen.

Voor ouders

- Je kind in het ziekenhuis: wat kun je als ouders doen, door M. van Bergen. Geeft ouders of verzorgers informatie om hen beter voor te bereiden op de ziekenhuisopname van hun kind.

In de bibliotheek zijn diverse boeken verkrijgbaar over specifieke ziektebeelden.

Internetsites

- www.patiëntenvereniging.pagina.nl, hier vindt u de sites van veel patiëntenvereniging zoals het Astmafonds, Diabetes Vereniging Nederland, enzovoorts.
- www.gezondheids.pagina.nl, klik bij het hoofdstuk *gerelateerde sites op alle startpagina's*; u krijgt dan een overzicht van ziektebeelden op alfabetische volgorde.

Let op: wij kunnen niet van alle internetsites de betrouwbaarheid garanderen. Vraag aan de behandelend arts of de betreffende informatie voor uw kind van toepassing is.

Ontslag

Meestal hoort u een dag van tevoren het tijdstip waarop uw kind de volgende dag naar huis mag. Vaak vindt het ontslag aan het eind van de ochtend plaats. Belt u de dag van ontslag nog even op om te vragen of er geen onverwachte complicaties zijn opgetreden. Bij ontslag vertelt een verpleegkundige of de afdelingssecretaresse wanneer u een afspraak heeft met de kinderarts op de polikliniek. U krijgt ook informatie over het eventueel binnen blijven, dieet, medicijnen en eventuele andere leefregels. Wij stellen het zeer op prijs als u de enquête die u bij opname heeft gekregen invult.

Na de opname

Als uw kind weer thuis is, kan het uit zijn doen zijn. Dit is een vaak voorkomende reactie op een ziekenhuisopname. Zo kan uw kind bijvoorbeeld zonder duidelijke aanleiding gaan huilen of wil het niet meer alleen gelaten worden. Soms slaapt het onrustig of wordt het tijdelijk weer onzindelijk. U kunt uw kind dan extra aandacht geven, of praten over wat er in het ziekenhuis is gebeurd. U kunt het bijvoorbeeld ook naspelen met uw kind.

Met wat geduld verdwijnen deze reacties meestal vanzelf weer. Als het erg lang duurt voordat uw kind weer zijn gewone gedrag vertoont, kunt u het beste contact opnemen met de huisarts. Voor het eventuele verwerkingsproces kan het goed zijn als u tijdens de opname foto's neemt en uw kind tekeningen laten maken over de situatie in het ziekenhuis.

Informatiepunt Zorg

In de centrale hal van het Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp bevindt zich het Informatiepunt Zorg Spaarnepoort. U kunt hier algemene medische informatie en documentatie krijgen over verschillende ziektebeelden, informatie over omgaan met een ziekte, voeding, patiëntenverenigingen en patiëntenrechten. U kunt hier met vragen terecht tijdens uw bezoek aan, of tijdens uw opname in het ziekenhuis. U kunt ook telefonisch vragen stellen.

Informatiepunt Zorg Spaarnepoort

☎ (023) 890 83 60

Suggesties en klachten

Reacties, positief of negatief, horen wij graag. Wanneer u klachten of problemen heeft die betrekking hebben op de opname van uw kind, bespreek deze dan het liefst rechtstreeks met de degene die naar uw mening uw klacht veroorzaakt heeft of ervoor verantwoordelijk is. Als dit niet goed mogelijk is, wendt u zich dan tot de leidinggevende of de bedrijfsleider van de kinderafdeling. Bent u niet tevreden over de wijze waarop uw klacht is behandeld, dan kunt u gebruikmaken van de klachtenregeling. Een folder hierover treft u aan in het folderrek van de afdeling. Verdere opmerkingen en suggesties kunt u melden op het enquêteformulier die u bij opname op de kinderafdeling heeft gekregen.

Patiënten Advies Raad

Sinds 1998 is een Patiënten Advies Raad (PAR) actief binnen het Spaarne Ziekenhuis. De PAR behartigt de gemeenschappelijke belangen van patiënten van het Spaarne Ziekenhuis. De PAR overlegt regelmatig met de Raad van Bestuur van het Ziekenhuis over aangelegenheden die de patiënt betreffen. De PAR stelt het dan ook op prijs als u voorstellen tot veranderingen of verbeteringen in de patiëntenzorg wilt melden. Secretariaat: ☎ (023) 571 52 39. Zie voor verdere informatie over de PAR: www.spaarneziekenhuis.nl - patiënteninformatie – patiënten advies raad.

Vragen

Heeft u vragen, belt u dan rechtstreeks de kinderafdeling van het Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp

☎ (023) 890 80 30

Algemene adresgegevens:

Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp

(alle voorzieningen)

Spaarnepoort 1, 2134 TM Hoofddorp

Spaarne Ziekenhuis Heemstede

(dagziekenhuis met poliklinieken)

Händellaan 2A, 2102 CW Heemstede

☎ algemeen: (023) 890 89 00

190.200W/40576

© 1987, Spaarne Ziekenhuis, 17e gewijzigde druk 2009

Eindredactie: patiëntenvoorlichting

Fotografie: W. Woertman

Opmaak, vormgeving en productie: StyleMathot / Paswerk